

Різдвяна історія ослика Хвостика (скорочено)

Олександр Гаврош

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

1. Крадії

У карпатському селі Підгірці жив отець Теодор, життєрадісний тридцятирічний чоловік з лагідними карими очима та довірливою усмішкою. Люди горнулися до панотця, який жив з родиною на околиці села, біля лісу, в триповерховому духовному центрі. Улітку тут працював дитячий табір, а в іншу пору збиралися священники та віряни на духовні виправи.

Одного грудневого дня отець Теодор провів із сільською молоддю репетицію вертепу, а потім усі роз'їхалися по домівках, тож у духовному центрі залишився лише отець, його дружина і їхні троє дітей. Вже завтра ввечері мав навідатися Новий рік, тож отець Теодор почав прибирати у будинку, а тим часом із сутінків виринули дві постаті, які заквапилися до невеличкої стаєнки, що стояла позаду будинку. Злодіїв звали Карл та Гога, і вони надумали викрасти дворічного ослика – загального улюбленця духовного центру. Вдень крадії з підозрілим виглядом скуповували у селі горіхи, а коли вони побачили справжнього осла, то вирішили, що це дарунок долі. Отець саме пілососив, коли ослика виводили, тож не чув, як гавкала вівчарка Джима.

Карл, Гога та ослик на ім'я Хвостик опинилися на стежині, що вела до лісу. Перед ними червонів стовп із картинкою з Євангелія. Це був початок хресної дороги, яку торік відкрив отець Теодор. Ніч була темною, дорога – важкою. Крадії прив'язали мішок з горіхами до спини віслюка. Коли вони значно віддалилися від села, ослик вирішив не йти далі, та Гога показав ніж. Хвостик рушив, але не тому, що налякався, а тому, що відчув щось у лісі, що примусило його рухатися. Через пів години вони вийшли на полянку в лісі. Тут була остання стація хресної дороги. Злодії підійшли до хреста і почали реготати. Та раптом вони дуже перелякалися...

2. Чуча Божий

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Злодії побачили в темряві сіру постать з чудернацьким виглядом. Карл закричав, що це нечиста сила, і почав тікати. Примара видала страшний крик, і Карл теж побіг, загубивши картуза. Грабіжники бігли, як налякані лосі. Вони встигли почути ще якийсь страшний крик, то кричав ослик. А дивною постаттю був Чуча Божий –

сільський мешканець, який майже ніколи не з'являвся на люди. Йому було за сорок, він ніде не працював, любив вирізати дерев'яні фігурки пташок. Його вигляд справді міг налякати: дивні патли, русява борода, кілька пеньків замість зубів. Мама, яка доглядала за ним, захворіла, а він не був пристосований до життя, бо мав дитячий розум. Чуча вирішив помолитися за її здоров'я на хресній дорозі, а пішов вночі, тому що боявся людей. Чуча рідко говорив, тож люди думали, що він німий. Коли грабіжники втекли, він хотів погладити ослика, але і той перелякався, закричав і вдарив Чучу копитами. Хвостик кинувся бігти.

Ослик забіг далеко у хаші, хоч мішок намуляв йому бік. Він знайшов джерельце, а потім побачив хатку – пристанище лісників, у яку тепер ніхто не навідувався. Там ослик і заночував біля стола під навісом. Перш ніж заснути, він згадував, як його забрали від батьків і привезли до отця Теодора. З Хвостиком привезли і біляву овечку Берту та ще двох чорних овечок. Школярі в духовному центрі любили бавитися з Хвостиком і Бертою, а отець Теодор вичісував і доглядав його... Перед ранком ослик почув постріли, тож кинувся тікати. Він опинився на асфальтованій дорозі, вздовж якої тягнулося поле з кукурудзинням.

3. Сержант Кузька

Ослика Хвостика почав шукати дільничний поліцейський Степан Кузька. Він був нетиповим поліцейським: їздив велосипедом, мріяв здійснити який-небудь подвиг, щоб на нього звернула увагу кучерява Маруся, яка працювала у місцевому кафе.

На своєму велосипеді Степан Кузька поїхав у Підгірці, які були крайнім тупиковим селом і належали до сільської ради Підгайців, де розташовувалася поліцейська дільниця. Прибувши до духовного центру, Степан оглянув хлівець отця Теодора і знайшов сліди черевика злочинця. Ослика потрібно було будь-що знайти, бо це була власність самого владики, який придбав тварину за 500 доларів. Зі слів отця дільничний записав прикмети Хвостика: ріст 1,5 метра, характер спокійний, масть сіра, на спині – чорний хрест, бо він походив з породи ослів-хрестоносців. Степан прогулявся до лісу і знайшов картуз Гоги. Потім обійшов усе село і в старій хаті знайшов побитого осликом Чучу Божого.

4. Графський маєток

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Осик ішов полем у бік, протилежний від лісу, де вночі пережив стільки хвилювань. Йому подобалася прогулянка, хоч він досі мусив нести на собі мішок з горіхами. Провести ніч ослик вирішив у копичці сіна в закинутій садибі, яку надибав на своєму шляху. Якби ослик вмів читати, то дізнався б з таблички на воротах, що тут приватна власність, а в дворі злий пес. На щастя, пес Трезор перебував у іншому кінці маєтку. У копичці Хвостик згадував овечку Берту і найбільшу подію в їхньому житті – участь у живому вертепі минулого року. Хвостик і Берта дуже хотіли зіграти у вертепі ще раз. Йому навіть наснилося це.

Вночі Хвостик почув постріли, то були феєрверки, бо десь в селі люди зустрічали Новий рік. А зранку ослик відчув, що його хтось нюхає. То був величезний собака, який оббігав маєток. Трезор почав гавкати, і надвір вийшла стара бабуса. Вона виглядала шляхетно, бо була онукою графа. Так Хвостик познайомився з двома бабусями-близнючками, яких звали Оніка і Міка. Після смерті графа, їхнього дідуса, тодішня влада організувала у маєтку лікарню, а родину вигнали на вулицю. Минули десятиліття, і помістя графа повернулося до близнючок. Тепер Оніка і Міка вели тут потаємний і відлюдькуватий спосіб життя. Бабусь дуже здивував ослик. Вони відвели його в маєток і почали доглядати.

5. Степанова клятва

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Чуча Божий заговорив, хоч в селі його вважали німим. Тож Степан Кузька дізнався, що коли Чуча молився вночі біля хреста, то побачив двох чоловіків з віслюком. Ті чомусь почали тікати, а ослик боляче вдарив його. Степана дивувало, чому злочинці втекли і де подівся ослик.

Після цього розслідування Степан відправився у кафе до Марусі. Вона стояла за шинквасом і дивилася телепередачу про природу, у якій саме йшлося про віслюків. Це було наче знаком: Степан сказав Марусі зопалу, щоб виходила за нього заміж. Маруся запитала: "Коли?", а Степан відповів: "Коли знайду осла!". Дівчина нічого не зрозуміла, а Степан вхопив кашкет і побіг. Щасливий Кузька поїхав до сільського голови.

6. Колесо фортуни

Два дні у графському маєтку бабусі доглядали і годували ослика, вичистили його і підлікували рану, яку він натер мішком з горіхами. Третього січня прийшла поштарка, яка принесла пенсію, і розповіла останні новини, серед яких – про пошуки ослика, що належить самому владиці. Коли поштарка пішла, Оніка і Міка почали сваритися одна з одною, мовляв, не треба було залишати ослика в маєтку. Поки сестри сварилися, ослик знову згадував Бертю. Він добре пам'ятав, відколи почалися його нещастя: отець Теодор мав необережність замовити племінного барана, аби овечки мали гарних діток. Але баран Тайсон виявився таким тупим, що не тільки не дав приплоду, а ще й почав коники викидати. Він перестрибував через жердини і ганяв по всьому подвір'ї увесь табір. Отець Теодор змушений був відвезти бешкетника назад на ферму. Та після цього овечки стали перескакувати огорожу і обгризати дерева, тому прийшов різник, забрав їх... Що було далі, ослик не знав.

Хоч бабусям було тяжко прощатися, та вони вивели ослика надвір і відпустили. Хвостик не хотів йти, тому їм довелося виганяти його з допомогою собаки.

Ослик біг узліссям і думав про Бертю. Діти дуже любили гратися з ними. Владика знав, що було потрібно для табору, хоч спершу хотів придбати поні, а не ослика. Хвостика було важко одразу привикнути до духовного центру, але там виявилось добре.

Надворі було холодно, повітря пахло морозцем. Аж ось він побачив маленькі

розмаїті хатинки. Це були дачні ділянки. Ослик вирішив переночувати там.

7. Законна влада

Голова Підгайців Іван Кривдський головував уже 4 термін, залякуючи одних і підкупляючи інших. То був кремезний чолов'яга, під два метри зросту, з великим одутлим обличчям і настовбурченими вусами. Останнім часом голову непокоїв поліцейський Степан Кузька, якого недавно призначили дільничним на його села. Голова хотів знайти ключик до Кузьки. Почувши від Степана про викраденого віслюка, голова вирішив першим знайти тварину, щоб продати закордон чи заслужити ласку у владики. Знайти Хвостика він доручив своєму водію та охоронцю Васі Кобрі. Той виконував волю хазяїна швидко, рішуче і безжально. Голова розумів, що ослик міг бути на дачах, адже село Кузька уже обшукав. Тож Кобра взяв закритий білий мікроавтобус і поїхав шукати осла.

8. Земний Мотиль

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Дачні будинки були маленькі і бідні, узимку тут не було ні душі. Та з одного дивного зеленого будиночка йшов дим. Хвостик пішов туди. Цю халабуду зробив з металу Мотиль – колишній заводський зварювальник. Тепер Мотиль був на пенсії, якої ледь вистачало. Він тікав сюди від дружини, що проклинала його. Ось тепер він приїхав сюди, щоб відпочити. Ослик заглядав у вікно, а потім почав барабанити копитами об двері. Мотиль нарешті прокинувся і відчинив. То був худорлявий брюнет з прокуреними вусами. Мотиль був здивований, а потім зрозумів, що ослик – ручний. Він запросив ослика в хатинку, пригостив хлібом з вином і розповів, що його дружина справжня фурія і зміюка. Коли ослик поїв, йому запаморочилося в голові, а Мотиль все говорив, пив вино і співав, навіть танцював. Згодом вони заснули.

Зранку першим прокинувся ослик, бо було холодно. Згодом прокинувся і Мотиль, який думав, що ослик йому приснився. Мотиль переконався, що всі його пляшки порожні, тож почав збиратися додому, щоб не замерзнути тут. На автобусній зупинці Мотиль розлучився з осликом, бо не міг взяти його з собою.

9. Таборяни

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Ослик усе мандрував і от побачив сірі кам'яні мури. Йому було цікаво, він підійшов і побачив руїни середньовічного замку. Поруч був потічок, а біля нього – гуси. Гусак почав говорити з осликом, а гуска розповіла про розумну кобилу Алісу, яка тут часто паслася. Кобила належала циганському барону Джекі Чану. Ослик зрадів, почувши про Алісу, адже коні були найближчими родичами для осликів. Він дуже хотів поговорити з нею. Гуси порадили йому йти в табір, що знаходився за цвинтарем.

Ослик помандрував до табору, який розташовувався вже за межами Підгаєцької сільради і не підлягав усесильному голові Кривдському. Барон Джекі Чан і Кривдський ворогували. Голова попереджав барона, щоб у селі цигани нічого не крали, та нарікань на ромів у селі не було.

Оладар Чікош першим помітив ослика. Він мав тридцять років і шестеро дітей, а його жінка саме хворіла, тож чоловік сприйняв ослика, як подарунок неба. Він привів Хвостика в хату, і діти дуже зраділи. Стара Котія, мама Оладара вважала, що ослика відбере Джекі Чан.

Через день уже всі роми знали про ослика. Та барон наказав привести ослика до нього. Чікош поклявся барону, що не крав тварину, і надіявся, що Хвостика не відберуть. Барон не хотів проблем, тож наказав сховати ослика у своїй стайні, а усім – щоб прикусили язики. Так Оладар позбувся ослика і отримав за нього від барона лише 100 гривень.

10. Зрада

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Вася Кобра шукав віслюка і прочісував усі території. Він боявся сказати шефу, що нічого не вийшло. Не міг знайти ослика і Степан Кузька. Поліцейський добре зрозумів, що Кривдський теж шукає Хвостика.

Оладар, який дізнався, що люди Кривдського шукають віслюка, пішов до Кобри, щоб вигідно продати інформацію. Циган зустрівся з Коброю у кафе і розповів, що віслюк у барона. За це Кобра дав Оладару два мішки продуктів для шістьох голодних дітей. Згодом Оладар зрозумів, що барон йому не пробачить зради, тож прибіг до Джекі Чана і попередив, що скоро сюди прийдуть Кобра з бандою. Барон запитав, чи це часом не Оладар розповів Кобрі про ослика. Оладар присягався, що це не він. Новина про Кобру не злякала барона, він вирішив готуватися до зустрічі з людьми Кривдського.

Тим часом Маруся відпустилася з роботи швидше, бо був саме Святвечір. Вона зустрілася зі Степаном Кузькою і розповіла, що Кобра збирається до ромів по якогось осла (вона підслухала розмову Оладара і Кобри у кафе). Кузька наспіх поцілував свою наречену і побіг на головну кримінальну подію своєї недовгої служби. У Святвечір, коли всі сіли за святкові столи, у східній частині Підгайців розпалювалися небачені пристрасті. У табір їхав Кобра, за ним – Кузька, а з неба нарешті почав падати перший сніг.

11. Святвечірні дива

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

У хаті Оладара Хвостика було добре, але хотілося поговорити з кобилою Алісою. І ось – на тобі! Його таки привели у стайню, де стояла біля ясел велика біла кобила. Це

була гордість Джекі Чана. Кобила була світло-мишастої масті, в яблуках, вона здивовано глипала на Хвостика. Ослик витріщався на неї із захватом. Якось відразу вони знайшли спільну мову. Мабуть, через те, що в обох був спокійний, врівноважений характер. Аліса розповідала про життя в таборі. Роботою її не напружували, адже роми майже не займаються сільським господарством. Єдине, що вони люблять, – це мандри. Тож кобилу використовували, коли треба було щось привезти. Хвостик розповів, як у місті виступав у різдвяній виставі, і мріє побувати там ще раз. Аліса сказала, що мріє побачити своїх діток, бо коли в неї народжується лоша, господар його потім відбирає, і воно зникає безслідно.

Кобила порадила ослику добиратися до міста, якщо він хоче здійснити свою мрію. Воно було недалеко: година-дві швидкого бігу. "Але ти мусиш пожертвувати всім, аби осідлати свою мрію. Бо мрії підкоряються тільки надзвичайно сильним і впертим натурам", – говорила Аліса. Щоб ослик міг втекти зі стайні, Аліса дещо придумала.

Коли прийшов Йончі, син барона, який доглядав її, вона прикинулася хворою. Хлопець налякався і побіг кликати батька. Двері не були прикриті, тож Хвостик вибіг надвір. На щастя, хвіртка на вулицю була відчинена, бо Йончі, не заставши батька вдома, кинувся розшукувати його по селі. Той якраз провадив перемовини з головами циганських родин. Коли барон почув, що Аліса хвора, то всі кинулися бігти до хліва. Мудра коняка Джекі Чана була задоволена тим, як проходила вистава, в якій вона грала головну роль. Адже глядачів набилося стільки, що навіть якби ослик був у загорожі, його би просто не помітили через тисняву. Коли кобила стала на ноги, барон оголосив усім, що сталося справжнє чудо на Святвечір. Раптом Оладар закричав, що ослика у хліві немає, а далі всі побачили, що до табору їдуть чотири чорні джипи. З них повискакували люди Кобри. Джекі Чан згадав, що осла немає, тому з легкою душею вийшов назустріч непроханим гостям. Кобра запитав, де віслюк, але барон вдавав, що здивований. У хліві справді не було ніякого віслюка, тож Кобра залишився ні з чим. Оладар тим часом втік, щоб Кобра не помстився йому. Приїхав у табір і Степан Кузька. Кобра саме стріляв у небо, тож Кузька запитав про право на носіння зброї. Дозволу не було, і Степан забрав зброю.

12. Нічний мандрівник

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Кузька радів, що натрапив на слід озброєного криміналу, і з нетерпінням чекав на експертизу вилученого пістолета, адже це було значно крутіше за єпископського віслюка. Кобра сушив голову, як уникнути халепи, бо Кривдський раптом сказав, що не прикриватиме його, адже на горі влада змінилася, і голова сам сидів, як на голках. Джекі Чан дякував Богу, що ослик зник, лише Оладар згадував про Хвостика.

Хвостик тим часом мандрував у місто. Він біг рясом, але встиг почути тривожні постріли у таборі. Та він не зупинявся, бо попереду його чекала мрія. Ослик обрав за орієнтир найяскравішу зірку. Хвостик навіть не помітив молодого вовка в улоговині,

який провів його поглядом. Через пів години віслючок почав збавляти темп. Він змерз і боявся збитися з дороги. Щоб підбадьоритися, він згадав, як рік тому, після виступу у вертепі, він цілу ніч провів, пригорнувшись до овечки Берти. Йому було так шкода, що їх розлучили.

Ослик вийшов на високий пагорб і побачив вогні міста. Тепер він знав, що воно поблизу. Тримаючись траси, він знову рушив. Нарешті він опинився у місті, та не знав, куди йти. Спершу ослик побував у передмісті, а потім його побачили два поліцейські. На щастя, його не забрали. Потім Хвостик опинився у міському парку. Було дуже холодно, він шукав місцинку, де міг би переночувати. Під великим ліхтарем стояла синя будка сторожа. Хвостик ткнувся в маленьке віконце мордочкою. На канапі лежав сторож Роман Нечиталюк. Чоловік почув, як щось гупнуло, і подався надвір. За вагончиком він побачив ослика, який замерзав. Роман забрав Хвостика у вагончик.

13. Чи збуваються мрії?

Роман Нечиталюк був кмітливим чоловіком, хоча доля ставилася до нього по-різному. Він пізно одружився, і довгий час Бог не давав їм з дружиною Мариною діток. Нарешті народився хлопчик, і Роман усюди брав п'ятирічного Миколку із собою. Довгий час він не міг знайти роботу, нарешті влаштувався сторожем у парк. Від домашньої рутини Нечиталюк відпочивав у парку, перечитавши нарешті всю домашню бібліотеку і спростувавши прізвище своїх малоосвічених предків. Прихід віслюка у різдвяну ніч він сприйняв за знак згори. У нього виник план. Коли Роман почув зранку по радіо, що в церкві Стрітення буде живий вертеп, то вирішив діяти. Він зателефонував додому і запропонував піти увечері поколядувати, адже Святвечір їм не вдалося зустріти разом.

Коли з домашніми Нечиталюк домовився, він протер Хвостика, підгодував своїми бутербродами, взяв ослика на мотузку і вирушив до центральних воріт парку. Біля воріт їх уже чекала миловидна жіночка із п'ятирічним малюком. Побачивши батька з віслюком, хлопчик аж заплескав від радощів у долоні. Натомість мама насупилась: сюрприз, вочевидь, їй не сподобався. Роман посадив сина на ослика, і вони пішли. Хвостик потрохи приходив у гумор, розуміючи, що нарешті він став комусь потрібен. До того ж він і далі мандрував містом, сподіваючись натрапити на знайомі краєвиди. Яким же було його здивування, коли з-за п'ятиповерхового будинку вигулькнула церква Стрітення Господнього. Та сама, біля якої відбувався торішній вертеп.

Тут зібралося вже чимало народу. Поруч із храмом було зведено дерев'яну сцену, де саме почався вертеп. Миколка і далі сидів на ослику, а той думав, що мусить бути на сцені. Та там уже був ослик, в задній частині сцени. Хвостик сперло дихання від прикрощів. Він онімів, посірів, здувся, як повітряна кулька. Його підмінили! Хвостик відчув себе непотрібним і заплакав. "І-а!" – заволав він з розпуки звучним осячим голосом. Надворі було темно, та тепер всі його помітили і хотіли погладити.

Вертепне дійство вже закінчувалося. До ослика проштовхнувся високий ставний чоловік у темній рясі, то був владика. Він впізнав свого ослика. Хвостик теж згадав, що цей чоловік вибрав колись його на фермі. Владика подзвонив до отця Теодора, що теж

був десь тут, і попросив підійти. Отець був тут, бо приїхав подивитися живий вертеп. Так би мовити, набиратися досвіду. Ослик уздрів свого справжнього господаря і щасливо заіржав: "І-а!", тицьнувши ніс йому в руку. Тепер Хвостик згоден був забути свій театральний провал. А Роман Нечиталюк з родиною тут же отримав єпископське благословення за те, що порятував Хвостика.

Хвостика після вистави відвели до кошари позаду сцени, де були й інші тварини. Тут фермер Тимко, якому належали тварини, сказав осликові, щоб познайомився зі своєю молодшою сестрою, яку звали Марісабель. Вона з'явилася на світ рік тому, коли ослик вже був у дитячому таборі. Хвостик дуже зрадів. Потім фермер сказав, що завтра на сцену вийде Хвостик, бо негоже забувати набутий досвід. Хвостик від радощів ледь не знепритомнів, та він обернувся і побачив свою біляву Берту, овечку, за якою він прозітхав уже кілька місяців. Маленьким ягнятком її подарували владиці на День янгола. Тож священник відправив Берту назад до ферми Тимка, де вона мешкала у закритому загоні. А на вертеп її разом з іншими вівцями привезли на виставу.

Хвостик і Берта кинулися назустріч одне одному, і за мить їхні вологі писочки торкнулися. Вони плакали і сміялися заразом, без угаву розповідали, що пережили за цих пів року. Ослик був такий щасливий, що його серце мало не розірвалося від утіхи. Адже всі його мрії збулися!

Епілог

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Що ж було далі? Степан Кузька завів справу на Кобру, бо пістолет був замішаний у дуже неприємній історії. Ослик знайшовся, тож Маруся готується до весілля. Мамі Чучі Божого полегшало, а про Чучу зняли телепередачу. Гога і Карл після розгрому банди Кривдського подалися в інші краї, ніби на заробітки. Міка та Оніка і далі впорядковують графський маєток свого дідуся, відновлюючи кімнату за кімнатою. Голова Кривдський хоче у відставку, а барон Джекі Чан продовжує керувати табором. Мотиль розповідає усім про дивне явлення сірого осла. Родина Романа Нечиталюка помирилася, а сам сторож знайшов нову роботу – возить владику. Кобила Аліса думає про ослика і читає по зорях, що з ним все гаразд. А отець Теодор готується до табору влітку, де ослику відведена особлива роль.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу